

การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู
The Management of The General Education Section
of PhraPariyattidhamma Schools in Nongbualamphu District,
Nongbualamphu Province

นายสมควร ข่าสะโปน

Somkuan Kasapone

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence :E-mail: kasapone@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานและข้อเสนอแนะ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 50 รูป/คน พบว่า 1) สภาพการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติมากที่สุด 2) ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง 3) ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและประชาชนจากภายนอกมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารต้องมีความเที่ยงตรงสามารถตรวจสอบได้ ต้องกำหนดมาตรการการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม

คำสำคัญ: การบริหารงาน, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

Received: 03/08/62, **Revised:** 08/09/62, **Accepted:** 11/09/62

Abstract

This research has objectives to study: 1) the problems to administrate, and 2) the suggestions to develop the administration of the general education section of Phra Pariyattidhamma schools in Nongbualamphu province. The researcher collected the data from 50 respondents.

The results were as follows: 1) For the general administration of the general education section of Phra Pariyattidhamma schools in Nongbualamphu province, it was found that planning was at highest mean level of practice. 2) The overall administration of the general education section of Phra Pariyattidhamma schools in Nongbualamphu province was at fair mean level. 3) The suggestions from this study; 1) to find sufficient resource to support the development, 2) the administrators should grant the society to do administrative plan and transparently administrate, and 3) the administrators should develop public relation of the general education section of Phra Pariyattidhamma schools.

Key Words: Administration, The General Education Section of Phra Pariyattidhamma schools.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ทำให้มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานคณะสงฆ์และพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาโดยตรง คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติซึ่งแยกมาจากกรมการศาสนา (กองพุทธศาสนศึกษา, 2553)

ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของคณะสงฆ์โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดหนองบัวลำภู รวมทั้งหมด 6 แห่ง ใน พ.ศ. 2559 มีสามเณรนักเรียน จำนวน 686 รูป ใน พ.ศ. 2559 มีสามเณรนักเรียน จำนวน 510 รูป ซึ่งมีจำนวนลดลง 176 รูป (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจังหวัดหนองบัวลำภู, 2560) และถึงแม้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในปัจจุบันจะได้

รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งคณะสงฆ์ด้วยกันเองก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถจะพัฒนาและขยายการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญให้เพียงพอขึ้นกว่าเดิมได้เมื่อพิจารณาจากสถิติผลการสมัครเรียนและจำนวนผู้เข้าศึกษาในแต่ละปีปรากฏว่ามีจำนวนนักเรียนลดลงเรื่อยๆ ระบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

จากสภาพและปัญหาที่ค้นพบข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพและปัญหาเพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู ด้วยการศึกษาการบูรณาการ ระหว่างทฤษฎี PDCA (Plan – Do – Check - Act) ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง กับการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมในด้านต่าง ๆ 4 ด้านคือ งานบริหาร วิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยการวิเคราะห์หาปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละด้าน จากข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารและผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปวางแผน กำหนดนโยบายและพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพให้สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามข้อกำหนดในโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีมาตรฐานการศึกษาและประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีการศึกษาและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 50 รูป/คน ซึ่งมีผู้บริหาร จำนวน 9 รูป/คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 40 รูป/คน และผู้อำนวยการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหนองบัวลำภู 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบผสมผสานระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Check List) กับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งการสร้างเครื่องมือได้

วสารสาธตองอสาบ

มหาวิทยาลัยมหาดบฏราชวภยาลัย วภยาลนตออสาน

ประยูกตออใชลัภการและวธอการสร้งครอองมอองลลเคอรท (Likert) และพรเพอญ เพชรสขศอร (พรเพอญ เพชรสขศอร, 2540, หนา 28) โดยแบงครองสร้งองแบบสบอถามออกเปบน 3 ตอน คอ

ตอนที่ 1 ขอบสบอถามเกอเกี่ยวกับสถานภพของผูตอบแบบสบอถาม ซงมอลักษณะเปบนแบบสบอถามชนดเลอเกตอบ (Checklist) ไดแก ตาแหนง อายู พรธษา วุฒอการศอกษาแผนกสามัญ วุฒอการศอกษาแผนกธธรม วุฒอการศอกษาแผนกบาลอ และประสบการณการปฏิบัติงานนอโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา

ตอนที่ 2 สบอถามเกอเกี่ยวกับสภพการบรหการงานอโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา นอเขตจังหวดหนองบวลำภู ทง 4 ดาน ไดแก 1) การบรหการวอการ 2) การบรหการบประมาณ 3) การบรหการงานบคค 4) การบรหการทวไป ทอมีส่วนสมพนธกับการบรหการงานแบบวงจรคณภพ (PDCA) ลักษณะของแบบสบอถามเปบนแบบกำหนดคาตอบใหเลอ

ตอนที่ 3 สบอถามเกอเกี่ยวกับปญหาการบรหการงานอโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา นอเขตจังหวดหนองบวลำภู ทง 4 ดาน ไดแก 1) การบรหการวอการ 2) การบรหการบประมาณ 3) การบรหการงานบคค 4) การบรหการทวไป ทอมีส่วนสมพนธกับการบรหการงานแบบวงจรคณภพ (PDCA) ลักษณะของแบบสบอถามเปบนแบบกำหนดคาตอบใหเลอแบบสบอถามมาตราสวประมาณ คาแบบไลเคอรท (Likert's Scale) นาครอองมอคอ แบบสบอถาม ทอสร้งสร้งแลวเสนอต่อเชอวชาญจำนวน 3 คน เพอตรวจสอบความถูกตอง (Validity) ความเหมาะสมทวไปรวมทงตรวจสอบภษาทอใช นอหาและบรบปรุงแกอ โดยเลอขอมคา IOC ตงแต 0.5 ขึ้นไป ซงไดคา IOC เทากับ 1 นาครอองมอทอผ่านการตรวจสอบแกจากเชอวชาญแลวไปทาการทดลอง (Try-out) กับประชากรทอไมใชกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยใชกับครุ อโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา นอเขตจังหวดหนองบวลำภู โดยไดคาสมประลธอแอลฟา เทากับ .969 นาแบบสบอถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างนอการวอจย ไดแก บรหการ ครุ อโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา นอเขตจังหวดหนองบวลำภู ทง 6 แหนง จำนวน 50 รุป/คน วอจยไดนาแบบสบอถามมาวคราะทอประมวผลด้วยโปรแกรมคอมพวเตอร์ สำรจรรูป สลธธทอใชไดแก คารออยละ (Percentage) คาเฉลอ (Mean) คาเปอียงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวอจย

4.1 การศอกษาสภพการบรหการงานอโรงเรียนพระปรยธธธรมแผนกสามัญศอกษา จังหวดหนองบวลำภู

1) งานบรหการวอการ พบว ขอมทอมีระดับปฏิบัติมากทอสุด ดานการวางแผน ไดแก การจธทาแผนการสอน และการกำหนดครองสร้งและผู้รบผดชอบนอการจธทาหลักสูตร จำนวน 36 รุป/คน คอคณบรออยละ 72 ดานการปฏิบัติตามแผน ไดแก การนาหลักสูตรไปใชตามแผน จำนวน 35 รุป/

คน คิดเป็นร้อยละ 70 ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบ กำกับติดตาม การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างสม่ำเสมอ และการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดหาเอกสารหลักสูตรให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู จำนวน 41 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 82 ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ วิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม จำนวน 39 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 78

2) งานบริหารงบประมาณ พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุด ด้านการวางแผน ได้แก่ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี จำนวน 37 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 74 ด้านการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ การปฏิบัติตามแผนงานและนโยบายงานด้านการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน จำนวน 33 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 66 ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบการประเมินผลงานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 60 ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ นำผลการวิเคราะห์ปัญหางานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีไปใช้ในการปรับปรุงแผนงานโครงการและการดำเนินกิจกรรมการบัญชีการเงิน จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 76

3) งานบริหารบุคคล พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุด ด้านการวางแผน ได้แก่ การกำหนดแผนงานและนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และกำหนดตำแหน่งและผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน จำนวน 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64 ด้านการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ การจัดบุคลากรเข้ารับหน้าที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน จำนวน 37 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 74 ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบ กำกับติดตาม ความเหมาะสมของอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง จำนวน 35 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 70 ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร จำนวน 34 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 68

4) งานบริหารทั่วไป พบว่าข้อที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุด ด้านการวางแผน ได้แก่ กำหนดหน้าที่และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานธุรการตามความสามารถ จำนวน 34 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 68 ด้านการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ บำรุงรักษา ซ่อมแซม อาคารสถานที่เพื่อให้อาคารสถานที่สามารถใช้งานได้ดี มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ จำนวน 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64 ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานธุรการ ความทันการของหนังสือเข้า - ออก ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน จำนวน 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64 ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ วิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานธุรการให้ได้ผลตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64

4.2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

1) งานบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การกระจายงานวางแผนงานวิชาการให้บุคลากรปฏิบัติงานไม่ทั่วถึง ($\mu = 3.34$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิชาการไม่ครอบคลุมด้านทรัพยากร ด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินการ ($\mu = 3.60$) ด้านการตรวจสอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีการรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานวิชาการให้ผู้บริหารทราบ ($\mu = 3.38$) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานไม่มีการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และโรงเรียนไม่มีกลยุทธ์ในการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.42$)

2) งานบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ในการกำหนดกลยุทธ์สำหรับการดำเนินงานงบประมาณ ไม่มีการสร้างกลยุทธ์ทางเลือกเพื่อให้เกิดการดำเนินงาน งบประมาณที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองต่อ ทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียน ($\mu = 3.44$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ได้รับมอบหมายหน้าที่ในงานงบประมาณไม่ปฏิบัติงาน ตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ($\mu = 3.34$) ด้านการตรวจสอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เครื่องมือในการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ ($\mu = 3.48$) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานงบประมาณ ไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.36$)

3) งานบริหารบุคคล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีการคาดคะเนความต้องการกำลังบุคลากรสำรองเพื่อ รองรับการเปลี่ยนแปลง ($\mu = 3.32$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การใช้งบประมาณในการดำเนินงานบุคคลไม่เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ ($\mu = 3.22$) ด้านการตรวจสอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ไม่ได้เก็บไว้อย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.38$) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ บุคลากรไม่มีการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนและวิธีการในการ ดำเนินงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ($\mu = 3.46$)

4) งานบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนงบ

ประมาณสำหรับงานบริหารทั่วไปไม่มีความละเอียดและไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ($\mu = 3.52$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนไม่ทันสมัยและล่าช้า ($\mu = 3.38$) ด้านการตรวจสอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์สารสนเทศในโรงเรียนไม่ได้รับการซ่อมแซมและบำรุงรักษาให้พร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ ($\mu = 3.32$) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขภูมิทัศน์ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\mu = 3.32$)

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม ทุกด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนา เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภูมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ครั้งนี้ มีผลการศึกษาที่สำคัญและได้นำมาอภิปรายได้ ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ด้านการวางแผนมีการปฏิบัติมากที่สุด 1) สภาพการบริหารวิชาการ ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน และการกำหนดโครงสร้างและผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร 2) สภาพงานบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี 3) สภาพบริหารบุคคล ได้แก่ การกำหนดแผนงานและนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และกำหนดตำแหน่งและผู้รับผิดชอบในการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน 4) สภาพงานบริหารทั่วไป ได้แก่ กำหนดหน้าที่และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานธุรการตามความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกฤษณะ อุ้นเรือน (2558: ก - ข) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในเขตอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร สภาพการบริหารงานที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ งานบริหารวิชาการ การจัดทำแผนการสอน 2) ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคืองานบริหารงบประมาณ

2.2 ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่

ว อ ร ส ส ร แ ล ง อ ส ล า น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารวิชาการ รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การบริหารงานบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพงษ์รัช รัตนวชิโร (2556: ก) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการของพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการวัดและประเมินผล ผลรวมทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาการบริหารด้านวิชาการ ขาดการวางแผนจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน ครูบางท่านไม่ค่อยชำนาญในรายวิชาที่สอน ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ขาดการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และขาดการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แนวทางการบริหารด้านวิชาการ วางแผนและจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน สรรหาบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถในการสอน จัดหางบประมาณซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อเพิ่มทักษะแก่ผู้เรียน ควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายวิธีอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ ควรจัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภูมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยเก็บข้อมูลจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น 2) ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีแนวการปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศในด้านต่างๆ เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีเด่น

บรรณานุกรม

กองพุทธศาสนาศึกษา. (2553). *แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 – พ.ศ.2562*. นครปฐม : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). **การวัดทัศนคติ**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระภุชงค์ อุ้นเรือน. (2558). แนวทางพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. **การศึกษาค้นคว้าอิสระ**. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พระมหาพงษ์วัช รัตนวชิโร. (2556). การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์**. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหนองบัวลำภู (2560). **ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู**. เข้าถึงจาก : http://nbp.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=119&Itemid=133.